

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ 5. osztály magyar nyelv bemutató lecke

1. a) melléknév: vajas 3 pont
ige: takar / kapar / rakat
főnév: kalap / lakat
Minden helyesen kitöltött sorra 1 pont adható, ha a szavak a megadott szófajnak megfelelnek, valamint a felvételiző valamennyi betűt egyszer használta föl, és más betűt nem írt. Helyes megoldásra pont adható abban az esetben is, ha nem adott mindhárom részfeladatra jó választ, és csak a megadott betűket használta. Pont adható akkor is, ha a felvételiző más, nyomtatott szótárral igazolható szót írt.
2. a) A mondatok helyes sorrendje: D) – B) – A) – C) 2 pont
A 2 pontot csak a hibátlan sorrendre lehet megadni, így ennél a feladatnál 1 pont nem adható. Minden olyan jelölési mód elfogadható, amely egyértelműen tükrözi a helyes sorrendet.
- b) Bekarikázva: B) 1 pont
Amennyiben a felvételiző egynél több betűt karikázott be, az adott válasz akkor sem fogadható el, ha a helyes betű is szerepel a válaszok között. Amennyiben karikázás helyett más, de egyértelmű jelölést használt a felvételiző (pl. aláhúzást), azt el kell fogadni.
3. a) A) 1 pont
Amennyiben a felvételiző a jó válaszon kívül mást is írt, nem adható pont.
- b) Bekarikázva: metafora 1 pont
Amennyiben a felvételiző egynél több szót karikázott be, az adott válasz akkor sem fogadható el, ha a helyes választ is bejelölte. Amennyiben karikázás helyett más, de egyértelmű jelölést használt a felvételiző (pl. aláhúzást), azt el kell fogadni.
- c) Lehetséges válaszok: egy felhő (épp) eléri a Napot / egy felhő elkezd eltakarni a Napot / egy felhő (épp) beúszott a Nap elé. 1 pont
Minden más megfogalmazású, de tartalmában a megadottakkal egyező válasz elfogadható. A helyesírási és nyelvhelyességi hibákat javítani kell, de pontlevonás nem jár értük.
- d) B) 1 pont
Amennyiben a felvételiző a jó válaszon kívül mást is írt, nem adható pont.
4. a) 1 vagy 5 1 pont
b) 6 vagy 7 1 pont
c) 4 vagy 8 1 pont
A pont akkor is megadható, ha a felvételiző mindkét helyes választ beírta. Ha a vonalra a helyes válaszon vagy válaszokon kívül mást is írt, nem adható pont. A pont akkor is megadható, ha nem a szó számát, hanem magát a szót írta le.
5. a) Bekarikázva: A) D) 1 pont
1 pont adható, amennyiben a felvételiző egyértelműen csak ezt a két betűjelet karikázta be. A karikázás helyett más, egyértelmű jelölés is elfogadható.
- b) NEM 2 pont
IGEN
1 pont adható helyes válaszonként, amennyiben a vizsgázó egyértelmű jelöléssel a helyes választ jelölte meg.
- c) Amennyiben túl sok jelentkező van, a (kik?) a szervezők / a művelődési ház munkatársai döntenek el, ki léphet föl. A műsorvezető egy (ki?) közismert személyiség / meglepetésvendég lesz, az est végén pedig a (mi?) zsűri hoz döntést a díjakról. A (kik?) győztesek / nyertesek részt vehetnek az országos versenyen is. 2 pont
*Minden, a megadottal tartalmában azonos megfogalmazás elfogadható. A helyesírási és a nyelvhelyességi hibákat javítjuk, de nem vonunk le pontot értük.
2 pont adható, ha mind a négy szót, kifejezést helyesen írta be a felvételiző.
1 pont adható, ha a felvételiző 2 vagy 3 szót adott meg helyesen.*
-

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ 5. osztály magyar nyelv bemutató lecke

6. a) Leírva: Olvaszd ki!, meg tudja mutatni, hangyaboly, utána, alku 5 pont
Minden helyesen kijavított szó vagy kifejezés egy pontot ér. A kis- és nagybetű tévesztéséért, illetve a felszólító módú igénél a felkiáltójel hiányáért nem jár pontlevonás. A felsorolás sorrendje kötetlen. Amennyiben ötnél több megoldást írt a felvételiző, a jó válaszokkal megszerzett pontokból le kell vonni annyit, amennyivel több megoldást adott, mint öt, de nullánál kevesebb pont nem adható. (Például: ha 6 megoldást adott meg, akkor 1 pontot kell levonni a megszerzett pontokból.)
7. a) HAMIS 3 pont
HAMIS
IGAZ
Minden helyesen bekarikázott válaszáért 1 pont adható. Amennyiben egy állításnál nincs bekarikázva sem az IGAZ, sem a HAMIS szó, vagy mindkettőt jelölte a felvételiző, a részfeladat megoldása nem fogadható el. Amennyiben karikázás helyett más, de egyértelmű jelölést használt a felvételiző (pl. aláhúzást), azt el kell fogadni.
- b) Aláhúzva: A király elé viszik, hogy az uralkodó döntsön Ferkó büntetéséről. 1 pont
Amennyiben a felvételiző egynél több választ húzott alá, az adott válasz akkor sem fogadható el, ha a helyes választ is bejelölte. Amennyiben aláhúzás helyett más, de egyértelmű jelölést használt a felvételiző (pl. bekarikázást), azt el kell fogadni.
- c) A 2. számú helyen: elmúlt minden félelme 1 pont
A 4. számú helyen: boldog volt / örült
A pont abban az esetben adható meg, ha a felvételiző a megadottal azonos sorrendben, a megadottakkal azonos jelentésű kifejezéseket írt. A pont megadható akkor is, ha nem pontos idézetet írt. A helyesírási hibákat javítjuk, de nem vonunk le érte pontot.
- d) Lehetséges válaszok: négy béka, sok halacska (Mennyi halacska!), nyolc béka, ezer (és ezer) halacska, három szellő 1 pont
1 pont adható, amennyiben a felvételiző a négy jelzős szerkezetből hármát a táblázat megfelelő celláiban fölűntetett. Amennyiben rosszul párosítja a létszámot a csoporttal, vagy rossz helyre írja a táblázatban, nem adható pont. Ha mind a négy lehetséges választ beírta, megadható a pont. A helyesírási hibákat javítjuk, de nem vonunk le értük pontot. A csoportok létszáma számmal is megadható.
- e) az első helyre: nem fogja bántani a halakat / kedves lesz a halakkal / barátságban lesz a halakkal / nem fog többé horgászni 1 pont
a második helyre: horgászbótját a vízbe dobta / nem lesz horgászbótja / nagyon örült a megmenekülésnek / megbánta tetteit / fél tőlük / tiszteli őket.
Minden más megfogalmazású, de tartalmában a megadottakkal egyező válasz elfogadható. Az 1 pont csak tartalmilag elfogadható ÉS értelmes, a megadott szövegrésszel együtt nyelvi szempontból hibátlan mondatra adható meg. A helyesírási hibákat javítani kell, de pontlevonás nem jár érte.
8. a) barátság: A) 3 pont
utasok: C)
írjunk: B)
Minden helyes válaszra adható 1 pont. Amennyiben a felvételiző az adott sorba a jó válaszon kívül mást is írt, arra a sorra nem adható pont.
- b) 1 hóbagoly; 3 homoki; 4 hópárduc, 2 hógolyó 1 pont
1 pont adható, amennyiben a felvételiző egyértelműen a megadottal egyező megoldást írt.
- c) homoki 1 pont
1 pont adható, ha a felvételiző egyértelműen azonosíthatóan leírta a jó megoldást. A másolási hibát javítjuk, de nem vonunk le pontot érte. Ha mást is írt, nem adható pont.
-

9. a) egy vegyes hangrendű feltételes módú ige: A2 5 pont
egy virágot megnevező főnév: B3
egy magas hangrendű főnév: C1
a *halvány* szóval ellentétes jelentésű melléknév: C4
a *hiedelem* rokon értelmű szava: A5
Minden egyértelműen megadott válaszra 1 pont adható. Ha több választ adott meg, akkor sem adható meg a pont, ha a jó válasz is szerepel. Összesen 5 pont adható.
10. a)–e) **A 4-nél kevesebb mondatból álló fogalmazás esetében a feladat összes itemére 0 pontot kell adni.**
- a) Tartalomra összesen adható: 3 pont
3 pont adható, ha
- a szöveg eredeti, ötletes, gondolatgazdag;
 - a fogalmazás alapötletét részletesen kidolgozza, és a szöveg mentes az önellentmondástól, a lényegi elemek jól értelmezhetők;
 - megfelel az aktuálisan előírt szövegtípus (elbeszélés) tartalmi követelményeinek;
 - a kifejtés logikusan, szervesen folytatja a megkezdett történetet, építve a megnevezett szereplőkre, motívumokra.
- 2 pont adható, ha
- a szöveg ötletes, ám az alapgondolat nem kellően kidolgozott, nem értelmezhető elem vagy kisebb önellentmondás van benne;
 - a megadott mondatok nem illeszkednek kellő mértékben a gondolatsorhoz;
 - megfelel az aktuálisan előírt szövegtípus (elbeszélés) tartalmi követelményeinek.
- 1 pont adható, ha
- az alapötlet kidolgozatlan, lényegi elemek megmagyarázatlanul maradnak, vagy a szöveg egészét meghatározó önellentmondás van benne;
 - szegényes, szokványos a gondolatsor, de tartalma a kijelölt témáról szól;
 - az adott mondatok alig illeszkednek a gondolatsorhoz, de a szöveg megfelel az aktuálisan előírt szövegtípus (elbeszélés) tartalmi követelményeinek.
- 0 pont, ha
- a megadott mondatokhoz egyáltalán nem kapcsolódik a gondolatsor;
 - az elbeszélés az önellentmondások és értelmezhetetlen elemek miatt nem érthető;
 - nem felel meg az aktuálisan előírt szövegtípus (elbeszélés) tartalmi követelményeinek.
- b) A szöveg szerkezetére összesen adható: 2 pont
2 pont adható, ha a megadott kezdőmondatok és a tanuló által írt fogalmazás
- kerek, egész, lezárt;
 - formailag is tagolt, a bekezdések jelöltek;
 - logikusan és arányosan szerkesztett;
 - eléri a megadott terjedelmet;
 - megfelelően alkalmazza a szövegkohézió eszközeit, a mondatok, gondolatok logikusan kapcsolódnak egymáshoz;
 - nincs benne párbeszéd.
- 1 pont adható, ha a fenti szempontok közül egy nem érvényesül maradéktalanul.
0 pont, ha a szövegben a 2 pont feltételei közül egynél több szempont nem érvényesül maradéktalanul.
-

- c) A nyelvhelyességre és a stílusra összesen adható: 2 pont
- 2 pont adható, ha a szöveg terjedelme eléri a nyolc mondatot, és
- stílusa, szóhasználata megfelel a témának, a köznyelvi normának, és
 - gazdag szókincsű, és
 - gördülékenyen, választékosan szerkesztett mondatokat tartalmaz, és
 - maximum 1 nyelvhelyességi hibát tartalmaz, például helytelen szóhasználatot, indokolatlan igeidőváltást, hibás mondatbeli egyeztetést, nem megfelelő szórendet.
- 1 pont adható, ha a szöveg terjedelme eléri a nyolc mondatot, és
- maximum 2 nyelvhelyességi hibát tartalmaz, és változatos szókincsű, mondatfűzésű, a köznyelvi normának megfelelő szóhasználatú. *Vagy*
 - maximum 1 nyelvhelyességi hibát tartalmaz, ám a 2 pont kritériumai közül valamelyiknek nem felel meg.
- 0 pont, ha a szöveg
- kettőnél több nyelvhelyességi hibát tartalmaz; *vagy*
 - 1 nyelvhelyességi hibát tartalmaz, ám a 2 pont kritériumai közül legalább kettőnek nem felel meg, *vagy*
 - a szöveg terjedelme nem éri el a 8 mondatot.
- d) A helyesírásra összesen adható, amennyiben a szöveg **legalább 8 mondatból** áll: 2 pont
- 2 pont adható,
- ha a szövegben az alábbiak közül **legfeljebb egy hiba** valósul meg:
 - egy hiba a közhasználatú szavak egybeírásának terén *vagy*
 - egy hiba a magánhangzó hosszúságának jelölésénél *vagy*
 - egy elválasztási hiba *vagy*
 - egy mondatkezdő nagybetű tévesztése *vagy*
 - egy ékezet hiánya *vagy*
 - legfeljebb két betűtévesztés vagy betűcsere
- ÉS** az előbbieken ismertetett hibatípusok **mellett** legfeljebb 1 központosági hiba (javítjuk, de nem vesszük figyelembe az összetett mondatok központosági hibáit);
- ha a hibátlan szövegben legfeljebb 2 központosági hiba van (javítjuk, de nem vesszük figyelembe az összetett mondatok központosági hibáit).
- 1 pont adható,
- ha a **fenti hibatípusok közül legfeljebb kettő** van jelen a szövegben, **legfeljebb 2 központosági hiba** mellett (javítjuk, de nem vesszük figyelembe az összetett mondatok központosági hibáit)
 - ha az egyéb szempontból hibátlan szövegben 3–5 központosági hiba van (javítjuk, de nem vesszük figyelembe az összetett mondatok központosági hibáit).
- 0 pont adható,
- ha a szövegben az alábbiak közül **valamelyik hibatípus** megvalósul:
 - igekötős igék helytelen írásmódja,
 - névutós főnevek egybeírása,
 - *-ly* tévesztése,
 - tagadószókat egybeírása egy másik szóval,
 - mássalhangzó-hosszúság tévesztése,
 - tulajdonnév kezdőbetűjének,
 - írásban nem jelölt hasonulás és összeolvadás jelölésének tévesztése;
-

- ha a 2 pont kritériumainál leírt hibatípusok esetében **három** vagy **annál több** hiba található a szövegalkotásban;
 - ha 6 vagy több központoszási hiba van (javítjuk, de nem vesszük figyelembe az összetett mondatok központoszási hibáit).
 - **ha a szöveg nem éri el a 8 mondatot.**
- e) A külalakra, írásképre összesen adható, amennyiben a szöveg terjedelme eléri a 4 mondatot: 1 pont
- 1 pont adható, ha a dolgozat külalakja rendezett, áttekinthető, a javítások egyértelműek és esztétikusak, az írás könnyen, jól olvasható, a betűképek egyértelműen azonosíthatók, az ékezethasználát egyértelmű, nem használja indokolatlanul a pontsoron túli („margón kívüli”) területet.
 - Nem jár pont, ha az írás jellemzően olvashatatlan, vagy félreérthető az ékezethasználát, a dolgozat képe rendezetlen, a javítások félreérthetőek, zavarosak, nem esztétikusak, elválasztás helyett indokolatlanul ír a pontsoron túli („margón kívüli”) területre.

A felhasznált szövegek forrásai

2. feladat

Aiszóposz: *A sas, a csóka és a pásztor*

3. feladat

Nemes Nagy Ágnes: *Bors néni beszélget a nappal*

Csukás István: *Tavaszi vers*

Kovács András Ferenc: *Őszi nap*
